# OCT-15226
# Paper-II
# POLITICAL SCIENCE

**Series**

**A**

| Question Booklet Serial No.<br>प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक |
|---|
| |

**Signature and Name of Invigilator**

1. (Signature) .....

   (Name) .....

2. (Signature) .....

   (Name) .....

Seat No. | | | | | | | | |
(In figures as in Admit Card)

Seat No. .....
(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |
(To be filled by the Candidate)

**Time Allowed : 2 Hours]** **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **100**

## Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. **Each** question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be **compulsory**.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. **Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.**
   (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. **Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes.** Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   **Example** : where (B) is the correct response.
   (A) ● (C) (D)
   Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

| WRONG METHODS |
|---|
| (A) ✓ (C) (D) (A) ✗ (C) (D) (A) ◒ (C) (D) (A) (B) (C) (D) |

5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

## विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुविकल्प प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात :
   (i) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. **स्टीकर सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.**
   (ii) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. **पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/ प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी.** त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.
   (iii) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   **उदा.** : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) ● (C) (D)
   खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

| चुकीची पद्धती |
|---|
| (A) ✓ (C) (D) (A) ✗ (C) (D) (A) ◒ (C) (D) (A) (B) (C) (D) |

5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेवर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

# Political Science

## Paper II

## राजनीति विज्ञान

## प्रश्नपत्रिका II

**Time Allowed : 120 Minutes]** **[Maximum Marks : 200**

**Note :** This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

**सूचना :** या प्रश्नपत्रिकेत **शंभर (100)** बहुविकल्प प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Who is credited with adapting communism to Asiatic form ?

   (A) M. N. Roy

   (B) Mao Zedong

   (C) Lenin

   (D) Trotsky

2. Which one among the following statements is true ?

   (A) The Prince deals with providing requirements for the maintenance of political instability in the Republics.

   (B) The Discourses expounds the requirements for the maintenance of political instability in principalities.

   (C) The Prince is concerned with the qualities of Princes; the Discourses place a greater emphasis on the civic demands on citizens.

   (D) The Prince is a book on rights of an individual.

1. कम्युनिझमला आशियाई स्वरूपाशी जुळवून घेण्याचे श्रेय कोणाला जाते ?

   (A) एम. एन. रॉय

   (B) माओ झेडोंग

   (C) लेनिन

   (D) ट्रॉटस्की

2. खालीलपैकी कोणते विधान खरे आहे ?

   (A) प्रिन्स हे पुस्तक प्रजासत्ताकांमध्ये राजकीय अस्थिरता राखण्यासाठी मार्गदर्शन करते.

   (B) द डिसकोर्सेस हे पुस्तक संस्थानांमध्ये राजकीय अस्थिरता जपण्यासाठीचे विवेचन करते.

   (C) द प्रिन्स हे पुस्तक राजकुमारांच्या गुणांशी संबंधित आहे आणि द डिसकोर्सेस हे पुस्तक नागरिकांना कडून नागरी मागण्यावर अधिक भर देतात.

   (D) द प्रिन्स हे एखाद्या व्यक्तीच्या हक्कांचे पुस्तक आहे.

3. The author of 'Two Treatises of Civil Government' is

(A) Jean Jacques Rousseau

(B) John Locke

(C) Karl Marx

(D) Jeremy Bentham

4. What term did Confucius use to describe the ideal moral character that a ruler should possess ?

(A) Dao

(B) Ren

(C) Li

(D) Xiao

5. According to Frantz Fanon, what role does the process of "negritude" play in the decolonization of the mind ?

(A) A rejection of African heritage for a global identity

(B) Embracing one's African identity as a means of resistance

(C) A passive acceptance of colonial norms

(D) Negritude is unrelated to the decolonization process

6. 'One Belt One Road' initiative is proposed by which country ?

(A) USA

(B) Russia

(C) India

(D) China

3. 'टू ट्रीटीज ऑफ सिव्हिल गव्हर्नमेंट' चे लेखक आहेत

(A) जीन जॅक रुसो

(B) जॉन लॉक

(C) कार्ल मार्क्स

(D) जेरेमी बेंथम

4. कन्फ्यूशियसने आदर्श नैतिक शासकाचे वर्णन करण्यासाठी कोणती संज्ञा वापरली आहे ?

(A) डाओ

(B) रेन

(C) लि

(D) जिओ

5. फ्रँट्झ फॅनॉन च्या मते मनाच्या निर्वसाहतीकरणाच्या संदर्भात "नेग्रीट्युड" ह्या प्रक्रियेची काय भूमिका आहे ?

(A) जागतिक ओळखीसाठी आफ्रिकन वारसा नाकारणे

(B) प्रतिकाराचे साधन म्हणून एखाद्याची आफ्रिकन ओळख स्वीकारणे

(C) औपनिवेशिक नियमांचा निष्क्रीय स्वीकार

(D) निर्वसाहतीकरणाशी हे संबंधित नाही

6. 'वन बेल्ट वन रोड' उपक्रम कोणत्या देशाने प्रस्तावित केला आहे ?

(A) संयुक्त राज्य

(B) रशिया

(C) भारत

(D) चीन

7. Which of the following statement is correct ?
   (A) Bangladesh is founded in 1973
   (B) Tashkent agreement was signed after Bangladesh crisis
   (C) President Nixon of USA has adopted anti-India policy during Bangladesh crisis
   (D) Russia adopted anti-India policy during Bangladesh crisis

8. FMCT stands for
   (A) Fissile Major Cut-off Tariff
   (B) Fissile Material Cut-off Transport
   (C) Fissile Material Cut-off Treaty
   (D) Fissile Material Cut-off Trade

9. Which one of the following is the principle of India's nuclear policy ?
   (A) First use of nuclear weapon
   (B) Maximum credible deterrence
   (C) Credible minimum deterrence
   (D) Use of nuclear weapons against non-nuclear States

10. Choose the correct pair regarding Non-Alignment Movement and its Leaders.
   (A) Marshell Tito – Egypt
   (B) Sukarno – Yugoslavia
   (C) Kwamen Nkrumah – Ghana
   (D) Nasser – Indonesia

7. खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?
   (A) बांगलादेशची स्थापना 1973 मध्ये झाली
   (B) बांगलादेशच्या संकटानंतर ताश्कंद करार झाला
   (C) अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष निक्सन यांनी बांगलादेशच्या संकटाच्या काळात भारतविरोधी धोरण स्वीकारले होते
   (D) बांगलादेशच्या संकटाच्या वेळी रशियाने भारतविरोधी धोरण स्वीकारले होते

8. FMCT चे विस्तृत रूप
   (A) फिसिल मेजर कट–ऑफ टरिफ
   (B) फिसिल मटेरियल कट–ऑफ ट्रान्सपोर्ट
   (C) फिसिल मटेरियल कट–ऑफ ट्रीटी
   (D) फिसिल मटेरियल कट–ऑफ ट्रेड

9. भारताच्या आण्विक धोरणाचे तत्व खालीलपैकी कोणते आहे ?
   (A) अण्वस्त्रांचा पहिला वापर
   (B) कमाल विश्वासार्ह प्रतिबंध
   (C) विश्वासार्ह किमान प्रतिबंध
   (D) अण्वस्त्र नसलेल्या राज्यांविरुद्ध अण्वस्त्रांचा वापर

10. अलिप्ततवादी चळवळ आणि त्यांच्या नेतृत्वाबाबत योग्य जोडी निवडा.
   (A) मार्शल टिटो – इजिप्त
   (B) सुकार्णो – युगोस्लाव्हिया
   (C) क्वामेन नक्रुमाह – घाना
   (D) नासेर – इंडोनेशिया

11. Identify the incorrect statement.

(A) Political culture can be described as overall pattern in society of beliefs, attitudes and values towards the political system

(B) Political economy defines the nature of the state

(C) New institutionalism focuses on formal institutions of government

(D) Comparative methods emerged in 21st century

12. Sri Lanka was the colony of which countries ?

(A) Britain

(B) Portugal

(C) France

(D) All three of them

13. Identify the event that did not led to nationalism in a Italy.

(A) Revolutions of 1848

(B) Leadership of Mazzini

(C) Homogeneous identity of Italians

(D) Victory of Giorgia Meloni

14. During which period cultural revolution took place in China ?

(A) From 1966 to 1976

(B) From 1948 to 1950

(C) From 1990 to 1999

(D) From 1976 to 1988

11. चुकीचे विधान ओळखा.

(A) राजकीय संस्कृतीचे वर्णन राजकीय व्यवस्थेबद्दलच्या श्रद्धा, वृत्ती आणि मूल्यांची चौकट म्हणून केली जाऊ शकते

(B) राजकीय अर्थव्यवस्था राज्याचे स्वरूप ठरवते

(C) नव संस्थात्मीकरण शासनाच्या औपचारिक संस्थांवर भर देते

(D) तुलनात्मक अभ्यासपद्धती २१ व्या शतकात उदयाला आली

12. श्रीलंका ही कोणत्या देशांची वसाहत होती ?

(A) ब्रिटन

(B) पोर्तुगाल

(C) फ्रान्स

(D) तिन्ही

13. इटलीत राष्ट्रवादाला कारणीभूत ठरणारी घटना ओळखा.

(A) १८४८ ची क्रांती

(B) माझिनी चे नेतृत्व

(C) इटालिअन लोकांमधील एकजिनसत्व

(D) जॉर्जिया मेलोनीचा विजय

14. चीन मध्ये सांस्कृतिक क्रांती कोणत्या कालखंडात झाली ?

(A) १९६६ ते १९७६

(B) १९४८ ते १९५०

(C) १९९० ते १९९९

(D) १९७६ ते १९८८

15. Match the pair using the following code.

| List – I | List – II |
|---|---|
| 1. Socialist state | i. China |
| 2. Monarchy | ii. Great Britain |
| 3. Police state | iii. Myanmar |
| 4. Liberal state | iv. USA |

(A) i, ii, iii and iv all are correct

(B) i, ii are incorrect iii and iv are correct

(C) iii is incorrect and i, ii, iv are correct

(D) i is incorrect and ii, iii and iv are correct

16. Who among the following is the author of the book 'The Theory of Social and Economic Organization' ?

(A) Talcott Parsons

(B) Max Weber

(C) A. M. Henderson

(D) Henri Fayol

17. Douglas McGregor is famously associated with which of the following approach ?

(A) Human Relations approach

(B) Behavioural approach

(C) Systems approach

(D) Ecological approach

15. खालील कोड वापरून जोडी जुळवा.

| यादी – I | यादी – II |
|---|---|
| 1. समाजवादी राज्य | i. चीन |
| 2. राजेशाही | ii. ग्रेट ब्रिटन |
| 3. पोलिस राज्य | iii. म्यानमार |
| 4. उदारमतवादी राज्य | iv. यूएसए |

(A) i, ii, iii आणि iv सर्व बरोबर आहेत

(B) i, ii चुकीचे आहेत iii आणि iv बरोबर आहेत

(C) iii चुकीचे आहे आणि i, ii, iv बरोबर आहेत

(D) i चुकीचे आहे आणि ii, iii आणि iv बरोबर आहेत

16. 'द थिअरी ऑफ सोशिअल अँड इकॉनॉमिक ऑर्गनायझेशन' या पुस्तकाचे लेखक खालीलपैकी कोण आहेत ?

(A) टालकॉट पार्सन्स

(B) मॅक्स वेबर

(C) ए. एम. हेंडरसन

(D) हेन्री फेयोल

17. डग्लस मॅकग्रेगर खालीलपैकी कोणत्या दृष्टिकोनाशी प्रसिद्ध आहे ?

(A) मानवी संबंध दृष्टीकोन

(B) वर्तनवादी दृष्टीकोन

(C) व्यवस्था दृष्टीकोन

(D) पर्यावरणीय दृष्टीकोन

18. Who among the following is considered as the chief proponent of public choice theory ?
(A) William Niskanen
(B) M. P. Follet
(C) Chester Barnard
(D) Abraham Maslow

19. Who among the following asserted that, "globalization challenges the human conscience of the public administration community" ?
(A) Farazmand
(B) John McMurtry
(C) Daniel Bell
(D) Robert Dahl

20. Who among the following is considered as the spiritual father of the 'social system' school ?
(A) Talcott Parsons
(B) Chester Barnard
(C) Abraham Maslow
(D) Chris Argyris

21. Who among the following thinkers maintained that the natural state was always better than the civil state ?
(A) Aristotle
(B) Edmund Burke
(C) Rousseau
(D) Hegel

18. खालीलपैकी कोणाला सार्वजनिक निवड सिद्धांताचे प्रमुख समर्थक मानले जाते ?
(A) विल्यम निस्कानेन
(B) एम. पी. फॉलेट
(C) चेस्टर बर्नार्ड
(D) अब्राहम मास्लो

19. खालीलपैकी कोणी असे प्रतिपादन केले की, ''जागतिकीकरण हे सार्वजनिक प्रशासन समुदायाच्या मानवी विवेकाला आव्हान देते'' ?
(A) फराजमंड
(B) जॉन मॅकमुर्ट्री
(C) डॅनियल बेल
(D) रॉबर्ट डहाल

20. खालीलपैकी कोणाला 'समाजव्यवस्था' प्रवाहाचे आध्यात्मिक जनक मानले जाते ?
(A) टालकॉट पार्सन्स
(B) चेस्टर बर्नार्ड
(C) अब्राहम मास्लो
(D) ख्रिस आर्गीरिस

21. खालील विचारवंतांपैकी कोणाचे असे मत होते की नैसर्गिक स्थिती नागरी राज्यापेक्षा नेहमीच चांगली असते ?
(A) ॲरिस्टॉटल
(B) एडमंड बर्क
(C) रुसो
(D) हेगेल

22. According to who among the following thinkers, there can be no distinction between right and wrong in the state of nature ?
(A) Thomas Hobbes
(B) Thomas Acquinas
(C) T. H. Green
(D) John Rawls

23. Democratic centralism means
(A) The principle of party organization based on a supposed balance between freedom of discussion and strict unity of action
(B) The principle of regionalism
(C) The principle of federalism
(D) The principle of multi-party system

24. Which among the following books is often credited with having stimulated the emergence of 'Second Wave' of feminism ?
(A) Vindication of the Rights of Women
(B) Sexual Politics
(C) The Female Eunuch
(D) The Feminine Mystique

25. The statement 'the history of all hitherto existing societies is the history of class struggle', is associated with
(A) Stalin
(B) Karl Marx
(C) Lenin
(D) Karl Kautsky

22. खालीलपैकी कोणाच्या मते, निसर्गाच्या स्थितीत योग्य आणि अयोग्य असा भेद असू शकत नाही ?
(A) थॉमस हॉब्स
(B) थॉमस ऍक्विनास
(C) टी. एच. ग्रीन
(D) जॉन रॉल्स

23. लोकशाही केंद्रवाद म्हणजे
(A) चर्चेचे स्वातंत्र्य आणि कृतीची कठोर एकता यांच्यातील समतोल यावर आधारित पक्ष संघटनेचे तत्व
(B) प्रादेशिकतेचे तत्व
(C) संघराज्याचे तत्व
(D) बहु-पक्षीय प्रणालीचे तत्व

24. खालीलपैकी कोणत्या पुस्तकाला स्त्रीवादाच्या 'दुसऱ्या लहरि' च्या उदयास उत्तेजन दिल्याचे श्रेय दिले जाते ?
(A) व्हिंडीकेशन ऑफ द राईट्स ऑफ वुमेन
(B) सेक्शुअल पॉलिटिक्स
(C) द फिमेल युनक
(D) द फेमिनाइन मिस्टिक

25. 'आतापर्यंतच्या सर्व समाजांचा इतिहास हा वर्गसंघर्षाचा इतिहास आहे' हे विधान खालीलपैकी कोणाशी निगडीत आहे ?
(A) स्टॅलिन
(B) कार्ल मार्क्स
(C) लेनिन
(D) कार्ल कौत्स्की

26. Ombudsman is

(A) An anti-corruption authority

(B) A body to conduct general election

(C) An institution to tackle pollution problem

(D) A body to distribute funds between Centre and State

27. Which of the following statement is true ?

(A) NITI Aayog is foster cooperative Federalism.

(B) NITI Aayog is support to socialist model.

(C) NITI Aayog is support to mixed economy.

(D) NITI Aayog is support to Marx's idea.

28. Under which Act e-Governance was recognized in India ?

(A) Information and Technology Act, 2000

(B) Information and Technology Act, 2005

(C) Right to Information Act, 2000

(D) Right to Information Act, 2005

26. ऑम्बुडसमन हे _____ आहे.

(A) भ्रष्टाचार विरोधी प्राधिकरण

(B) सार्वत्रिक निवडणूक आयोजित करणारी संस्था

(C) प्रदूषण समस्येचा सामना करणारी संस्था

(D) केंद्र आणि राज्य यांच्यात निधीचे वितरण करणारी संस्था

27. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

(A) सहकारी संघराज्याला नीती आयोग पाठिंबा देतो.

(B) समाजवादी प्रारूपाला नीती आयोग पाठिंबा देतो.

(C) मिश्र अर्थकारणाला नीती आयोग पाठिंबा देतो.

(D) मार्क्सच्या संकल्पनांना नीती आयोग पाठिंबा देतो.

28. भारतामध्ये कोणत्या कायद्यानुसार ई-शासनाला मान्यता देण्यात आली ?

(A) माहिती व तंत्रज्ञान कायदा, २०००

(B) माहिती व तंत्रज्ञान कायदा, २००५

(C) माहिती अधिकार कायदा, २०००

(D) माहिती अधिकार कायदा, २००५

29. Which of the following Committees have complementary functions ?
(A) Estimates Committee, Business Advisory Committee
(B) Public Accounts Committee, Estimates Committee
(C) Estimates Committee, Committee on Public Undertakings
(D) Public Accounts Committee, Committee on Home Affairs

30. Which Article is inserted by 86th Constitutional Amendment Act (2002) to make it the fundamental duty of a parent or guardian to provide opportunities for education of his child or ward between the age group of six to fourteen years ?
(A) Article 50
(B) Article 50 A
(C) Article 51
(D) Article 51 – A

31. Which pair is incorrect ?
(A) NSG : Nuclear Suppliers Group
(B) SALT : Strategic Arms Limitation Treaty
(C) TTBT : Threshold Test Ban Treaty
(D) NPT : Nuclear Proliferation Treaty

29. खालीलपैकी कोणत्या समित्यांचे कार्य परस्पर पूरक असते ?
(A) अंदाज समिती, कामकाज सल्लागार समिती
(B) लोक लेखा समिती, अंदाज समिती
(C) अंदाज समिती, लोक उपक्रम समिती
(D) लोक लेखा समिती, गृह समिती

30. प्रत्येक मातापित्याने किंवा पालकाने सहा ते चौदा वर्षे वयोगटातील अपत्याला किंवा पाल्याला शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून देणे हे कर्तव्य ८६ व्या घटनादुरुस्ती अधिनियम (२००२) द्वारे कोणत्या कलमामध्ये समाविष्ट करण्यात आले ?
(A) कलम 50
(B) कलम 50 A
(C) कलम 51
(D) कलम 51 – A

31. कोणती जोडी चुकीची आहे ?
(A) एनएसजी : अणु पुरवठादार गट
(B) सॉल्ट : सामरिक शस्त्रास्त्र मर्यादा करार
(C) टीटीबीटी : थ्रेशोल्ड चाचणी बंदी करार
(D) एनपीटी : अणुप्रसार करार

32. The Founder members of ASEAN are

(A) Indonesia, Malaysia, Philippines, Brunei, Thailand

(B) Indonesia, Brunei, Philippines, Myanmar, Thailand

(C) Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand

(D) Indonesia, Vietnam, Philippines, Laos, Thailand

33. By whom was 'World System Analysis' first introduced ?

(A) David Easton

(B) Gabriel Almond

(C) Raul Prebisch

(D) Immanuel Wallenstein

34. Human Rights Council is under

(A) General Assembly

(B) Security Council

(C) UNESCO

(D) Economic Commission

35. "Each generation has to positively redefine Panchsheel in the context of the problems of its time." Whose narration is this ?

(A) Atal Bihari Vajpayee

(B) Narasimha Rao

(C) Indra Kumar Gujral

(D) Rajiv Gandhi

32. आशियानचे संस्थापक देश _____ आहेत.

(A) इंडोनेशिया, मलेशिया, फिलीपाईन्स, ब्रुनेई, थायलंड

(B) इंडोनेशिया, ब्रुनेई, फिलीपाईन्स, म्यानमार, थायलंड

(C) इंडोनेशिया, मलेशिया, फिलीपाईन्स, सिंगापूर, थायलंड

(D) इंडोनेशिया, व्हिएतनाम, फिलीपाईन्स, लाओस, थायलंड

33. 'वर्ल्ड सिस्टम ॲनालिसिस' प्रथम कोणी मांडले ?

(A) डेव्हिड ईस्टन

(B) गॅब्रिएल आल्मंड

(C) राऊल प्रीबिश

(D) इमॅन्युएल वॉलेनस्टाईन

34. मानवाधिकार परिषद _____ अंतर्गत आहे.

(A) महासभा

(B) सुरक्षा परिषद

(C) युनेस्को

(D) आर्थिक आयोग

35. ''प्रत्येक पिढीला त्याच्या काळातील समस्यांच्या संदर्भात पंचशीलची सकारात्मक व्याख्या करावी लागेल.'' हे विधान कोणाचे आहे ?

(A) अटलबिहारी वाजपेयी

(B) नरसिंह राव

(C) इंदर कुमार गुजराल

(D) राजीव गांधी

36. Which of the following is correct ?

(A) Idea of Laxmi Mukti – Tribal movement

(B) Idea of Laxmi Mukti – Farmers movement

(C) Idea of Laxmi Mukti – Party program

(D) Idea of Laxmi Mukti – Caste agenda

37. Who was the moving force behind the formation of Janata party ?

(A) Lalkrishna Adwani

(B) Jayprakash Narayan

(C) Amit Shah

(D) Pramod Mahajan

38. Which program was declared during National Emergency of 1975 ?

(A) Twenty point program

(B) Seventy point program

(C) Hundred point program

(D) Welfare program

39. How many seats Congress won in 1977's Lok Sabha Elections ?

(A) 154

(B) 254

(C) 129

(D) 54

36. खालीलपैकी काय बरोबर आहे ?

(A) लक्ष्मीमुक्तीची कल्पना – आदिवासी चळवळ

(B) लक्ष्मीमुक्तीची कल्पना – शेतकरी चळवळ

(C) लक्ष्मीमुक्तीची कल्पना – पक्ष कार्यक्रम

(D) लक्ष्मीमुक्तीची कल्पना – जात मुद्दा (अजेंडा)

37. जनता पक्षाच्या स्थापने मागील प्रणेता कोण होता ?

(A) लालकृष्ण अडवाणी

(B) जयप्रकाश नारायण

(C) अमित शहा

(D) प्रमोद महाजन

38. १९७५ च्या राष्ट्रीय आणिबाणीच्या काळखंडात कोणता कार्यक्रम घोषित करण्यात आला ?

(A) वीस कलमी कार्यक्रम

(B) सत्तर कलमी कार्यक्रम

(C) शंभर कलमी कार्यक्रम

(D) कल्याणकारी कार्यक्रम

39. १९७७ च्या लोकसभा निवडणुकीत काँग्रेसने किती जागा जिंकल्या होत्या ?

(A) 154

(B) 254

(C) 129

(D) 54

40. Which of the following is correct answer ?

(A) Peasant movement – Gram Andolan

(B) Feminist movement – Mosco Andolan

(C) Environment movement – Chipko Andolan

(D) Satyashodhak movement – Narmada Andolan

41. Which of the following thinkers influenced M. K. Gandhi's political ideas ?

a. Henry David Thoreau

b. John Ruskin

c. Martin Luther King Jr.

d. Leo Tolstoy

(A) a, b, c

(B) a, b, d

(C) a, c, d

(D) b, c, d

42. Which one of the following option was *not* a part of Kautilya's 'Four Branches of Knowledge' ?

(A) Trayi (The Three Vedas)

(B) Varta (Agriculture and Commerce)

(C) Kosha (The Treasury)

(D) Dand Niti (Politics and Public Administration)

40. खालीलपैकी कोणते उत्तर योग्य आहे ?

(A) शेतकरी चळवळ – ग्राम आंदोलन

(B) स्त्रीवादी चळवळ – मॉस्को आंदोलन

(C) पर्यावरणवादी चळवळ – चिपको आंदोलन

(D) सत्यशोधक चळवळ – नर्मदा आंदोलन

41. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताचा एम. के. गांधी यांच्या राजकीय विचारावर प्रभाव आहे ?

a. हेन्री डेव्हीड थोरो

b. जॉन रस्किन

c. मार्टिन ल्यूथर किंग ज्युनियर

d. लिओ टॉलस्टाय

(A) a, b, c

(B) a, b, d

(C) a, c, d

(D) b, c, d

42. खालीलपैकी कोणता पर्याय हा कौटिल्याने सांगितलेल्या 'चार शास्त्रांचा' भाग **नाही** ?

(A) त्रयी (तीन वेद)

(B) वार्ता (कृषि व वाणिज्य)

(C) कोष (खजिना)

(D) दंडनीती (राजनीती व लोकप्रशासन)

43. Which one of the following thinker promote the concept of 'Four Pillar State' ?

(A) Ram Manohar Lohiya

(B) Dindayal Upadhyay

(C) Kautilya

(D) Jaiprakash Narayan

44. Which of the following pair is incorrectly matched ?

(A) Bal Gangadhar Tilak – Home Rule Movement

(B) M. K. Gandhi – Non-Cooperation Movement

(C) Periyar E. V. Ramasamy – Self Respect Movement

(D) Shri Aurobindo – Bhoodan Movement

45. Who wrote the series of article 'New Lamps for Old' in Indu Prakash newspaper ?

(A) Swami Vivekanand

(B) Shri Aurobindo

(C) V. D. Savarkar

(D) Jawaharlal Nehru

43. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने 'चौखंबा राज्य' या संकल्पनेचा पुरस्कार केला ?

(A) राम मनोहर लोहिया

(B) दीनदयाल उपाध्याय

(C) कौटिल्य

(D) जयप्रकाश नारायण

44. खालीलपैकी कोणती जोडी अयोग्य जुळवली आहे ?

(A) बाळ गंगाधर टिळक – होमरूल चळवळ

(B) एम. के. गांधी – असहकार चळवळ

(C) पेरियार ई. व्ही. रामसामी – आत्म-सन्मान चळवळ

(D) श्री अरविंद – भूदान चळवळ

45. इंदू प्रकाश या वृत्तपत्रासाठी 'जुन्या ऐवजी नवे दीप' ही लेखमाला कोणी लिहिली ?

(A) स्वामी विवेकानंद

(B) श्री अरविंद

(C) वि. दा. सावरकर

(D) जवाहरलाल नेहरू

46. Where do most migrants to India come from which country ?

(A) Nepal

(B) Bhutan

(C) Bangladesh

(D) China

47. In which year South Asian Preferential Trade Arrangement (SAPTA) was signed ?

(A) 1991

(B) 1992

(C) 1993

(D) 1994

48. The 'Look East Policy' of India was started by which of the following Prime Minister ?

(A) P. V. Narsimha Rao

(B) Inder Kumar Gujral

(C) Atal Bihari Vajpayee

(D) Narendra Modi

46. भारतात सर्वाधिक स्थलांतरित लोक कोणत्या देशातून येतात ?

(A) नेपाळ

(B) भूतान

(C) बांगलादेश

(D) चीन

47. कोणत्या वर्षी दक्षिण एशियन प्रेफरेंशियल ट्रेड अरेंजमेंट (SAPTA) वर स्वाक्षरी झाली ?

(A) 1991

(B) 1992

(C) 1993

(D) 1994

48. भारताचे 'पूर्वेकडे पहा धोरण' खालीलपैकी कोणत्या प्रधानमंत्र्यांनी सुरू केले ?

(A) पी. व्ही. नरसिंह राव

(B) इंदरकुमार गुजराल

(C) अटलबिहारी वाजपेयी

(D) नरेंद्र मोदी

49. Which of the following is *not* a principle of 'Gujral Doctrine' ?

(A) All South Asian countries must respect each other's territorial integrity and sovereignty

(B) No country should interfere in the internal affairs of another

(C) Border expansion

(D) No South Asian country should allow its territory to be used against the interest of another country of the region

50. Chronologically arrange the following organisations as per their establishment year.

a. SCO

b. SAARC

c. BRICS

d. ASEAN

(A) a b c d

(B) b c d a

(C) d b a c

(D) d a b c

51. By which Act there started a System of Dyarchy at Centre ?

(A) Government of India Act of 1858

(B) Government of India Act of 1909

(C) Government of India Act of 1919

(D) Government of India Act of 1935

49. खालीलपैकी कोणते 'गुजराल सिद्धांत'चे तत्त्व **नाही** ?

(A) सर्व दक्षिण आशियाई देशांनी एकमेकांच्या प्रादेशिक अखंडतेचा आणि सार्वभौमत्वाचा आदर केला पाहिजे

(B) कोणत्याही देशाने दुसऱ्याच्या अंतर्गत बाबींमध्ये हस्तक्षेप करू नये

(C) सीमा विस्तार

(D) दक्षिण आशियातील कोणत्याही देशाने आपला भूभाग दुसऱ्या देशाच्या हितासाठी वापरण्याची परवानगी देऊ नये

50. खालील संघटनांची त्यांच्या स्थापना वर्षानुसार कालक्रमानुसार मांडणी करा.

a. स्को

b. सार्क

c. ब्रिक्स

d. ऐसियान

(A) a b c d

(B) b c d a

(C) d b a c

(D) d a b c

51. कोणत्या कायद्याने केंद्रामध्ये द्विदल राज्यपद्धतीचा अवलंब केला ?

(A) 1858 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(B) 1909 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(C) 1919 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(D) 1935 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

52. When "Objectives of Resolution" was moved in the Constituent Assembly ?
(A) 9th December, 1946
(B) 11th December, 1946
(C) 13th December, 1946
(D) 15th December, 1946

53. Which of the following Articles related to Fundamental Rights are considered as "Golden Triangle" of the Constitution by the Supreme Court ?
(A) Articles 14, 21 and 32
(B) Articles 17, 19 and 32
(C) Articles 14, 25 and 29
(D) Articles 14, 19 and 21

54. Which Constitutional Amendment Act has given 10% reservation for "Economic Weaker Sections" (EWS) in education and services ?
(A) 103rd Constitutional Amendment, 2019
(B) 104th Constitutional Amendment, 2020
(C) 105th Constitutional Amendment, 2021
(D) 102nd Constitutional Amendment, 2018

55. The form of oath of office for a Minister for the Union is mentioned in which Schedule of Indian Constitution ?
(A) First Schedule
(B) Third Schedule
(C) Fifth Schedule
(D) Second Schedule

52. संविधान सभेमध्ये ''उद्दिष्टांचा ठराव'' केव्हा मांडण्यात आला ?
(A) 9 डिसेंबर, 1946
(B) 11 डिसेंबर, 1946
(C) 13 डिसेंबर, 1946
(D) 15 डिसेंबर, 1946

53. सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलपैकी कोणत्या मूलभूत अधिकारांच्या कलमांना राज्यघटनेचा ''सुवर्ण त्रिकोण'' म्हंटले आहे ?
(A) कलम 14, 21 आणि 32
(B) कलम 17, 19 आणि 32
(C) कलम 14, 25 आणि 29
(D) कलम 14, 19 आणि 21

54. खालीलपैकी कोणत्या घटना दुरुस्ती द्वारे ''आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना''(ई.डब्ल्यू. एस.) 10% आरक्षण शिक्षण आणि नोकरीमध्ये देण्यात आले ?
(A) 103 घटना दुरुस्ती, 2019
(B) 104 घटना दुरुस्ती, 2020
(C) 105 घटना दुरुस्ती, 2021
(D) 102 घटना दुरुस्ती, 2018

55. संघराज्याच्या मंत्र्याकरिता पदाच्या शपथेचा नमुना भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या अनुसूचीमध्ये समाविष्ट करण्यात आलेले आहे ?
(A) पहिली अनुसूची
(B) तिसरी अनुसूची
(C) पाचवी अनुसूची
(D) दुसरी अनुसूची

56. Which of the following is *not* the negative impact of economic reform ?

(A) High fiscal deficit continued

(B) Jobless growth continued

(C) Government found it difficult to move away from populist measures leading to political instability

(D) Rapid and revolutionary change in information technology

57. Which organisation initiate demand of Right to Information Act ?

(A) Majdur Kisan Shakti Sanghtan – Rajasthan (1990)

(B) Akhil Bharatiya Majur Sabha – Maharashtra (1995)

(C) Scheduled Tribe Vikas Parishad – Jharkhand (1999)

(D) Bharatiya Kisan Majdur Sabha – Bihar (2000)

58. Which groups of political party are related with Ambedkarite movement ?

(A) Jansangh, Bharatiya Janata Party, Janata Party

(B) Scheduled Caste Federation, Republican Party of India, Dalit Panther

(C) Congress, Shivsena, Nationalist Congress Party

(D) D.M.K., Y.R.S. Congress, Telugu Desum

56. खालीलपैकी आर्थिक सुधारणांचा कोणता परिणाम नकारात्मक स्वरूपाचा **नाही** ?

(A) मोठ्या प्रमाणावर चलनवाढ सुरू राहिली

(B) नोकऱ्या नाही पण वाढ सुरू

(C) राजकीय अस्थिरता नष्ट करणाऱ्या लोकानुरंजनवादी धोरणांपासून शासनाला दूर जाता आले नाही

(D) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानामध्ये गतिमान आणि क्रांतीकारक बदल झाले

57. कोणत्या संघटनेने माहितीच्या हक्कासंदर्भातील मागणीसाठी पुढाकार घेतला ?

(A) मजदूर किसान शक्ती संघटना – राजस्थान (1990)

(B) अखिल भारतीय मजूर सभा – महाराष्ट्र (1995)

(C) शेड्यूल्ड ट्राईब विकास परिषद – झारखंड (1999)

(D) भारतीय किसान मजदूर सभा – बिहार (2000)

58. खालीलपैकी कोणत्या राजकीय पक्षाचा गट आंबेडकरी चळवळीशी संबंधित आहे ?

(A) जनसंघ, भारतीय जनता पक्ष, जनता पक्ष

(B) शेड्यूल्ड कास्ट फेडरेशन, भारतीय रिपब्लिकन पक्ष, दलित पँथर

(C) काँग्रेस, शिवसेना, राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष

(D) द्र.मु.क., वाय. आर. एस. काँग्रेस, तेलगु देसम्

59. Which pact gave Mizoram the status of complete state ?
(A) Pandit Nehru – Lalthan Hawla Pact : 1947
(B) Rajeev Gandhi – Laldenga Peace Pact : 1986
(C) Atalbihari Vajpeyee – P. A. Sangma Pact : 2000
(D) Narendra Modi – Oman Chandi Pact : 2022

60. Which group of following Prime-minister *not* complete their tenure ?
(A) Pandit Nehru, Indira Gandhi, Rajeev Gandhi
(B) Atalbihari Vajpeyee, Dr. Manmohan Sing, Narendra Modi
(C) V. P. Sing, Chandrashekar, I. K. Gujral
(D) Rajeev Gandhi, Narsinha Rao, Dr. Manmohan Sing

61. In Frantz Fanon's "The Wretched of the Earth", what does he argue about the role of violence in the process of decolonization ?
(A) Violence is never justified in the decolonization process.
(B) Non-violent resistance is the only effective strategy.
(C) Violence is a necessary and cathartic tool for liberation.
(D) Violence should be limited to economic protests only.

59. कोणत्या कराराने मिझोरामला संपूर्ण राज्याचा दर्जा मिळाला ?
(A) पंडीत नेहरू – लालथन हावला करार : 1947
(B) राजीव गांधी – लालडेंगा शांतता करार : 1986
(C) अटलबिहारी वाजपेयी – पी. ए. संगमा करार : 2000
(D) नरेंद्र मोदी – ओमान चंडी करार : 2022

60. खालीलपैकी कोणत्या पंतप्रधान गटाने आपला कार्यकाल पूर्ण केला **नाही** ?
(A) पंडीत नेहरू, इंदिरा गांधी, राजीव गांधी
(B) अटलबिहारी वाजपेयी, डॉ. मनमोहन सिंग, नरेंद्र मोदी
(C) व्ही. पी. सिंग, चंद्रशेखर, आय. के. गुजराल
(D) राजीव गांधी, नरसिंह राव, डॉ. मनमोहन सिंग

61. फ्रांत्झ फॅनॉनच्या "द रेचेड ऑफ द अर्थ" मध्ये निर्वसाहतीकरणाच्या प्रक्रियेत तो हिंसाचाराच्या भूमिके बद्दल काय तर्क करतो ?
(A) निर्वसाहतीकरणाच्या प्रक्रियेत हिंसा कधीही न्याय्य नाही.
(B) अहिंसक प्रतिकार हे एकमेव प्रभावी धोरण आहे.
(C) हिंसा हे मुक्तीसाठी आवश्यक आणि संवेदनाक्षम साधन आहे.
(D) हिंसाचार केवळ आर्थिक निषेधापुरता मर्यादित असावा.

62. In "The Republic", Plato introduces the Allegory of the Cave. What does this allegory symbolize in the context of political philosophy ?

(A) The deceptive nature of appearances and the importance of intellectual enlightenment.

(B) The necessity of physical strength in political leadership.

(C) The unpredictability of political revolutions.

(D) The fleeting nature of material wealth.

63. Which of the following concepts in Aristotle's political thought emphasizes the importance of finding the middle ground between extremes for achieving virtue and the best form of government ?

(A) Eudemonia

(B) Phronesis

(C) Golden Mean

(D) Polity

64. Karl Marx does *not* believe in

(A) Human consciousness determines social existence

(B) Ideas are the reflections of the interplay of material forces

(C) The base determines the superstructure

(D) Matter is active and dynamic

62. "द रिपब्लिक" मध्ये प्लेटोने गुहेचे रूपक सादर केले आहे राजकीय तत्वज्ञानाच्या संदर्भात. हे रूपक कशाचे प्रतीक आहे ?

(A) देखाव्याचे भ्रामक स्वरूप आणि बौद्धिक ज्ञानाचे महत्त्व.

(B) राजकीय नेतृत्वासाठी शारीरिक ताकदीची आवश्यकता.

(C) राजकीय क्रांतीची अप्रत्याशितता.

(D) भौतिक संपत्तीचे क्षणभंगुर स्वरूप.

63. ऍरिस्टोटलची खालीलपैकी कोणती संकल्पना सद्‌गुण आणि सरकारचे सर्वोत्तम स्वरूप प्राप्त करण्यासाठी सुवर्णमध्य सुचवते ?

(A) युडेमोनिया

(B) फ्रोनेसिस

(C) गोल्डन मीन

(D) राजकारण

64. कार्ल मार्क्सचा कशावर विश्वास **नाही**

(A) मानवी चेतना सामाजिक अस्तित्व ठरवते

(B) कल्पना ही भौतिक शक्तींच्या परस्पर क्रियांचे प्रतिबिंब आहेत

(C) पाया अधिरचना निश्चित करतो

(D) पदार्थ सक्रिय आणि गतिमान आहे

65. John Rawls concept of justice is rooted in the idea of

(A) Distributive principle

(B) Agreement principle

(C) Difference principle

(D) Joint method principle

66. In which year Cabinet resolution was passed to replace the Planning Commission with the newly formed NITI Aayog (National Institution for Transforming India) ?

(A) 2009

(B) 2005

(C) 2015

(D) 2012

67. Which of the following Committee recommended for the two-tier Panchayati Raj institutional structure ?

(A) Balwant Rai Mehta Committee

(B) Hanumantha Rao Committee

(C) Ashok Mehta Committee

(D) L. M. Singhvi Committee

68. Which of the following Committee was given an responsibility to examine the draft Right to Information Bill in 1997 ?

(A) Rangarajan Committee

(B) Shourie Committee

(C) Dinesh Goswamy Committee

(D) Indrajit Gupta Committee

65. जॉन रॉल्स ची न्याय हि संकल्पना खालीलपैकी कुठल्या सिद्धांतावर आधारित आहे ?

(A) वितरण तत्व

(B) कराराचे तत्व

(C) फरक तत्व

(D) संयुक्त पद्धतीचे तत्व

66. नियोजन आयोगाच्या जागी नव्याने स्थापन झालेल्या नीती आयोगाची (नॅशनल इन्स्टिट्यूशन फॉर ट्रान्सफॉर्मिंग इंडिया) स्थापन करण्याचा मंत्रिमंडळाचा ठराव कोणत्या वर्षी मंजूर करण्यात आला ?

(A) २००९

(B) २००५

(C) २०१५

(D) २०१२

67. खालीलपैकी कोणत्या समितीने द्विस्तरीय पंचायत राज संस्थात्मक रचनेची शिफारस केली ?

(A) बलवंत राय मेहता समिती

(B) हनुमंत राव समिती

(C) अशोक मेहता समिती

(D) एल. एम. सिंघवी समिती

68. खालीलपैकी कोणत्या समितीला 1997 मध्ये माहिती अधिकार विधेयकाचा मसुदा तपासण्याची जबाबदारी देण्यात आली होती ?

(A) रंगराजन समिती

(B) शौरी समिती

(C) दिनेश गोस्वामी समिती

(D) इंद्रजित गुप्ता समिती

69. Who monitors the social audit under MGNREGA ?

(A) Zillha Parishad

(B) Auditor General of India

(C) Home Ministry

(D) Gram Sabha

70. Which of the following Writ is issued for the violation of natural Justice ?

(A) Writ of Habeas Corpus

(B) Writ of Mandamus

(C) Writ of Certiorari

(D) Writ of Prohibition

71. Who among the following thinkers considered 'Tyranny' to be the worst form of government ?

(A) Socrates

(B) Plato

(C) Aristotle

(D) Cicero

72. Who developed a defence of redistribution and welfare based on the idea of 'equality as fairness' ?

(A) John Rawls

(B) John F. Kennedy

(C) F. D. Roosevelt

(D) John Maynard Keynes

69. मनरेगा अंतर्गत सामाजिक अंकेक्षणावर कोण लक्ष ठेवते ?

(A) जिल्हा परिषद

(B) भारताचे महालेखा परीक्षक

(C) गृह मंत्रालय

(D) ग्राम सभा

70. नैसर्गिक न्यायाच्या उल्लंघनासाठी खालीलपैकी कोणता आदेश जारी केला जातो ?

(A) बंदिप्रत्यक्षीकरण

(B) परमादेश

(C) उत्प्रेक्षण

(D) प्रतिषेध

71. खालील विचारवंतांपैकी कोणी 'जुलूमशाही' हे सरकारचे सर्वात वाईट स्वरूप मानले जाते ?

(A) सॉक्रेटिस

(B) प्लेटो

(C) ऍरिस्टॉटल

(D) सिसेरो

72. 'समानता ही न्याय्यता' या कल्पनेवर आधारित पुनर्वितरण आणि कल्याणाचा बचाव कोणी विकसित केला ?

(A) जॉन रॉल्स

(B) जॉन एफ. केनेडी

(C) एफ. डी. रुझवेल्ट

(D) जॉन मेनार्ड केन्स

73. Who among the following thinkers was termed as a progressive conservative ?

(A) T. H. Green

(B) Montesquieu

(C) Jean Bodin

(D) Rousseau

74. 'Man is born free but is everywhere in chains', is the statement of

(A) Rousseau

(B) Karl Marx

(C) Antonio Gramsci

(D) Lenin

75. Who among the following thinkers believed that the unrestrained pursuit of profit as advocated by classical liberalism had given rise to new forms of poverty and injustice ?

(A) G. K. Chesterton

(B) Thomas Hobbes

(C) T. H. Green

(D) J. S. Mill

76. The Second Minnowbrook Conference was held in the year

(A) 1968

(B) 1978

(C) 1988

(D) 2008

73. खालीलपैकी कोणाला पुरोगामी पुराणमतवादी म्हटले गेले ?

(A) टी. एच. ग्रीन

(B) माँटेस्क्यु

(C) जीन बोडिन

(D) रुसो

74. 'माणूस स्वतंत्र जन्माला येतो पण तो सर्वत्र साखळीमध्ये असतो', हे विधान कोणी केले आहे ?

(A) रुसो

(B) कार्ल मार्क्स

(C) अँटोनियो ग्राम्सी

(D) लेनिन

75. खालीलपैकी कोणाचा असा विश्वास होता की अभिजात उदारमतवादाने समर्थन केलेल्या नफ्याच्या अनियंत्रित प्रयत्नांमुळे गरीबी आणि अन्यायाच्या नवीन प्रकारांना जन्म मिळाला ?

(A) जी. के. चेस्टरटन

(B) थॉमस हॉब्स

(C) टी. एच. ग्रीन

(D) जे. एस. मिल

76. दुसरी मिनोब्रुक परिषद _____मध्ये आयोजित करण्यात आली होती.

(A) १९६८

(B) १९७८

(C) १९८८

(D) २००८

77. 'Papers on the Science of Administration' is written by

(A) Henri Fayol

(B) Mooney and Reiley

(C) Gullick and Urwick

(D) M. P. Follet

78. Who among the following is famously associated with the conceptualization of 'hierarchy of human needs' ?

(A) Talcott Parsons

(B) Chester Barnard

(C) Abraham Maslow

(D) Chris Argyris

79. Who coined the term New Public Management ?

(A) R. Rhodes

(B) L. Terry

(C) Christopher Hood

(D) D. E. Osborne

80. A model of legal-rational bureaucracy is designed by which of the following thinkers ?

(A) Vincent de Gournay

(B) Karl Marx

(C) Max Weber

(D) Talcott Parsons

77. 'पेपर्स ऑन द सायन्स ऑफ ॲडमिनिस्ट्रेशन' चे लेखक

(A) हेन्री फेयोल

(B) मूनी आणि रेली

(C) गुलिक आणि उर्विक

(D) एम. पी. फॉलेट

78. खालीलपैकी कोण 'मानवी गरजांची श्रेणीबद्धता' या संकल्पनेशी कोण संबंधित आहे ?

(A) टालकॉट पार्सन्स

(B) चेस्टर बर्नार्ड

(C) अब्राहम मास्लो

(D) ख्रिस आर्गीरिस

79. न्यू पब्लिक मॅनेजमेंट हा शब्द कोणी तयार केला ?

(A) आर. रोड्स

(B) एल. टेरी

(C) ख्रिस्तोफर हूड

(D) डी. ई. ऑस्बोर्न

80. कायदेशीर–तर्कसंगत नोकरशाहीचे मॉडेल खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने तयार केले आहे ?

(A) व्हिन्सेंट डी गोर्ने

(B) कार्ल मार्क्स

(C) मॅक्स वेबर

(D) टालकॉट पार्सन्स

81. Which of the following is the challenge to Constitutionalism ?

(A) Floods

(B) Natural disaster

(C) Dictatorship

(D) Earthquake

82. Which democratic leader was in jail for many years in Myanmar ?

(A) Aung San Suu Kyi

(B) Ho Chi

(C) Ling Pe

(D) Aan Pe

83. According to theory of modernization what is the obstacle in the economic development ?

(A) Family business
(B) Agriculture
(C) Lack of confidence
(D) Traditions

84. Identify the correct statement.

(A) Elitist theory of democracy believes that in Democracy, power rests with the masses

(B) Elitist theory of democracy believes that in Democracy, power rests with the elite class

(C) Elitist theory of democracy believes that in Democracy, power rests with the scientists

(D) Elitist theory of democracy believes that in Democracy, power is shared by many groups

81. खालीलपैकी कोणता घटक राज्यघटनावादाला आव्हान आहे ?

(A) महापूर

(B) नैसर्गिक आपत्ती

(C) हुकूमशाही

(D) भूकंप

82. कोणता लोकशाहीवादी नेता म्यानमारमध्ये अनेक वर्षे तुरुंगातहोता ?

(A) आँग सॅन सू की

(B) हो ची

(C) लिंग पे

(D) आन पे

83. आधुनिकीकरणाच्या सिद्धांतानुसार आर्थिक विकासात कोणता अडथळा असतो ?

(A) कौटीम्बिक उद्योग
(B) शेती
(C) आत्मविश्वासाचा अभाव
(D) परंपरा

84. योग्य विधान ओळखा.

(A) लोकशाहीच्या अभिजनवादी सिद्धांतानुसार लोकशाहीमध्ये सत्ता सामान्य वर्गाकडे असते

(B) लोकशाहीच्या अभिजनवादी सिद्धांतानुसार लोकशाहीमध्ये सत्ता अभिजन वर्गाकडे असते

(C) लोकशाहीच्या अभिजनवादी सिद्धांतानुसार लोकशाहीमध्ये सत्ता अनेक गटांकडे विभागलेली असते

(D) लोकशाहीच्या अभिजनवादी सिद्धांतानुसार लोकशाहीमध्ये सत्ता अनेक समूहांद्वारा वापरली जाते

85. Bi party system is primarily the feature of which type of state ?

(A) Military dictatorship

(B) Liberal democratic

(C) Fascist

(D) Totalitarian

86. Public Accounts Committee was established by which Act for the first time in India ?

(A) Government of India Act of 1858

(B) Government of India Act of 1909

(C) Government of India Act of 1919

(D) Government of India Act of 1935

87. In which judgment, the Supreme Court declared that the subjects which are included in the 9th Schedule after 24th April, 1973 will be reviewed under Judicial Review ?

(A) Keshavananda Bharati Case (1973)

(B) Waman Rao Case (1981)

(C) I. R. Coelho Case (2009)

(D) S. R. Bommai Case (1994)

88. Who has authority to establish "Goods and Services Tax Council" ?

(A) President

(B) Central Finance Minister

(C) Central Principal Secretary

(D) Prime Minister

85. द्विपक्षीय व्यवस्था हे प्रामुख्याने कोणत्या राज्याचे वैशिष्ट्य आहे ?

(A) लष्करी हुकूमशाही

(B) उदारमतवादी लोकशाही

(C) फॅसिस्ट

(D) निरंकुश

86. कोणत्या कायद्याद्वारे भारतामध्ये पहिल्यांदा लोकलेखा समितीची स्थापना करण्यात आली ?

(A) 1858 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(B) 1909 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(C) 1919 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

(D) 1935 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

87. 24 एप्रैल, 1973 नंतर नवव्या अनुसूचीमध्ये समाविष्ट केलेल्या विषयांचे न्यायालयीन पुनर्विलोकन अंतर्गत परीक्षण होऊ शकते असे सर्वोच्च न्यायालयाने कोणत्या निर्णयामध्ये जाहीर केले ?

(A) केशवानंद भारती खटला (1973)

(B) वामन राव खटला (1981)

(C) आय.आर.कोएल्हो खटला (2009)

(D) एस.आर. बोम्मई खटला (1994)

88. ''वस्तू व सेवा कर परिषद'' स्थापन करण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

(A) राष्ट्रपती

(B) केंद्रीय वित्त मंत्री

(C) केंद्रीय प्रधान सचिव

(D) पंतप्रधान

89. Who said that the Indian federalism is a "Bargaining federalism" ?

(A) Morris Jones

(B) K. C. Wheare

(C) Granville Austin

(D) C. F. Strong

90. When Ministry of Tribal Affairs was established ?

(A) 1996

(B) 1999

(C) 2002

(D) 2007

91. Author of 'American Foreign Policy : Three Aces'

(A) Carl W. Dietsch

(B) S. Hoffman

(C) Henry Kissinger

(D) Woodrow Wilson

92. In 1989, which thinker called the end of communism as 'End of History' ?

(A) Francis Fukuyama

(B) Adam Smith

(C) Rudolf Heberle

(D) Michel Foucault

89. भारतीय संघराज्य हे ''सौदेबाजी संघराज्य'' आहे असे कोण म्हणाले ?

(A) मोरीस जोन्स

(B) के. सी. व्हीअर

(C) ग्रॅनविले ऑस्टिन

(D) सी. एफ. स्ट्रॉंग

90. आदिवासी व्यवहार मंत्र्यालायची स्थापना केव्हा करण्यात आली ?

(A) 1996

(B) 1999

(C) 2002

(D) 2007

91. 'अमेरिकन फॉरेन पॉलिसी : थ्री एसेस' चे लेखक

(A) कार्ल डब्ल्यू. डायटश

(B) एस. हॉफमन

(C) हेन्री किसिंजर

(D) वुड्रो विल्सन

92. १९८९ मध्ये साम्यवादाच्या शेवटाला 'इतिहासाचा शेवट' असे कोणत्या विचारवंताने म्हटले आहे ?

(A) फ्रान्सिस फुकुयामा

(B) ॲडम स्मिथ

(C) रुडॉल्फ हेबर्ले

(D) मायकल फूकॉल्ट

93. Which of the following statements about 'globalization of culture' is incorrect ?

(A) 'Globalization of culture' does not mean creating a uniform culture of the whole world.

(B) Arjun Appadurai in his book 'Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization' presented the globalization of culture.

(C) Culture is an important factor in global trends. These currents are flexible and flow in all directions.

(D) 'Globalization of culture' means homogenous culture of all the world.

94. In which year the Outer Space Treaty was held ?

(A) 1969

(B) 1967

(C) 1966

(D) 1968

95. India's 29 August 2016 Logistics Exchange Memorandum of Agreement (LEMO or Lema) with the US was related to

(A) Agreement to supply uranium to India

(B) Agreement on Information Technology

(C) Contracts for providing facilities at military bases

(D) Trade Agreements

93. 'संस्कृतीचे जागतिकीकरण' बाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(A) 'संस्कृतीचे जागतिकीकरण' म्हणजे सर्व जगाची एकजिनसी संस्कृती निर्माण होणे असा होत नाही.

(B) अर्जुनअप्पादुराई यांनी आपल्या 'मॉडर्निटी ॲट लार्ज : कल्चरल डायमेन्शन्स ऑफ ग्लोबलायझेशन' या पुस्तकातसंस्कृतीचे जागतिकीकरण विचार मांडले.

(C) जागतिक प्रवाहांमध्ये संस्कृती हा एक महत्त्वाचा घटक आहे. हे प्रवाह लवचिक असून सर्व बाजूंनी वाहत असतात.

(D) 'संस्कृतीचे जागतिकीकरण' म्हणजे सर्व जगाची एकजिनसी संस्कृती होय.

94. बाह्य अंतराळ करार कोणत्या वर्षी झाला ?

(A) १९६९

(B) १९६७

(C) १९६६

(D) १९६८

95. भारताचा अमेरिके बरोबरील २९ ऑगस्ट २०१६ चा लॉजिस्टिक एक्स्चेंज मेमोरेंडम ऑफ ॲग्रिमेंट (लिमोआ किंवा लेमा) करार _____ संबंधी होता.

(A) भारताला युरेनियम पुरवठा करण्यास विषयी करार

(B) माहिती तंत्रज्ञान विषयक करार

(C) सामरिक तळांवर सुविधा पुरविणारा केलेला करार

(D) व्यापार विषयक करार

96. What is the contribution of Pandita Ramabai to society ?
Choose your answer by using the codes given below.

a. She promoted the welfare and education of Indian widows

b. She established 'Arya Mahila Samaj'

c. She was the founder of 'Sharda Ashram'

d. She wrote a book titled 'Stri Purush Tulana'

**Codes** :

(A) a, b, c

(B) a, b, d

(C) b, c, d

(D) c, d

96. पंडिता रमाबाई यांचे सामाजिक योगदान काय आहे ?
खाली दिलेल्या संकेत सूचीमधून योग्य उत्तर निवडा.

a. त्यांनी भारतीय विधवा महिलांच्या शिक्षण व कल्याणासाठी कार्य केले

b. त्यांनी 'आर्य महिला समाज' स्थापन केला

c. त्या 'शारदा आश्रम' या संस्थेच्या संस्थापक होत्या

d. त्यांनी 'स्त्री–पुरुष तुलना' हा ग्रंथ लिहीला

**संकेत सूची** :

(A) a, b, c

(B) a, b, d

(C) b, c, d

(D) c, d

97. Who was the revolutionary Marxist leader with whom M. N. Roy had a prolonged political debate on Colonial Policy in 1919-1920 ?

(A) Joseph Stalin

(B) Karl Marx

(C) Mao Tse Tung

(D) Vladimir Lenin

97. मानवेंद्रनाथ रॉय यांनी 1919-1920 मध्ये कोणत्या क्रांतीकारक मार्क्सवादी नेत्याबरोबर वसाहतवादी धोरणासंदर्भात राजकीय चर्चा केली ?

(A) जोसेफ स्टॅलीन

(B) कार्ल मार्क्स

(C) माओ त्से तुंग

(D) व्लादिमीर लेनिन

98. Which thinker wrote the book 'Tarikh-i-Firozshahi' ?

(A) Muhammad Iqbal

(B) Kabir

(C) Barani

(D) M. N. Roy

98. कोणत्या विचारवंताने 'तारीख–ए–फिरोजशाही' हा ग्रंथ लिहीला ?

(A) मुहम्मद इकबाल

(B) कबीर

(C) बरानी

(D) एम. एन. रॉय

99. Match the following two lists of thinkers and books written by them. Choose your answer from the codes given below.

| List – I | List – II |
|---|---|
| a. Ram Manohar Lohia | 1. States and Minorities |
| b. Jawaharlal Nehru | 2. Modern India |
| c. Dr. B. R. Ambedkar | 3. Wheel of History |
| d. Swami Vivekananda | 4. Glimpses of World History |

**Codes** :

| | a | b | c | d |
|---|---|---|---|---|
| (A) | 2 | 4 | 1 | 3 |
| (B) | 2 | 4 | 3 | 1 |
| (C) | 3 | 4 | 1 | 2 |
| (D) | 3 | 2 | 1 | 4 |

100. Which book is based on discourse imparted by the Buddha to two Brahmins : Bharadvaja and Vasistha ?

(A) Dhammpada

(B) Vinaya pitaka

(C) Buddha and his Dhamma

(D) Agganna Sutta

99. खाली दिलेल्या दोन याद्यांमधील विचारवंत व त्यांनी लिहीलेली पुस्तके यांच्या जोड्या लावा.

नंतर दिलेल्या संकेत सूचीमधून तुमचे उत्तर निवडा.

| यादी – I | यादी – II |
|---|---|
| a. राम मनोहर लोहीया | 1. राज्य आणि अल्पसंख्याक |
| b. जवाहरलाल नेहरू | 2. आधुनिक भारत |
| c. डॉ. बी. आर. आंबेडकर | 3. इतिहासचक्र |
| d. स्वामी विवेकानंद | 4. जागतिक इतिहासाचे ओझरते दर्शन |

**संकेत सूची** :

| | a | b | c | d |
|---|---|---|---|---|
| (A) | 2 | 4 | 1 | 3 |
| (B) | 2 | 4 | 3 | 1 |
| (C) | 3 | 4 | 1 | 2 |
| (D) | 3 | 2 | 1 | 4 |

100. भारद्वाज आणि वशिष्ठ या दोन ब्राह्मण शिष्यांसोबत गौतम बुद्ध यांनी केलेल्या चर्चेच्या आधारावर कोणता ग्रंथ साकारला आहे ?

(A) धम्मपद

(B) विनय पिटक

(C) बुद्ध आणि त्याचा धम्म

(D) अग्गन सूत्त

## ROUGH WORK